

Internationella ETISKA RIKTLINJER för antroposofiska konstterapeuter

Inledning

Följande riktlinjer är avsedda som en orientering för en etisk uppförandekod för antroposofiska konstterapeuter. De är utformade för att gagna och skydda de patienter/klienter, som använder sig av konstterapeuternas tjänster. De utgör en orientering för alla medlemmar inom yrkesgruppen. De tjänar som skydd för det egna yrket och utgör en grund för yrkesutövandet enligt gällande lagar i respektive land.

De antroposofiska konstterapierna utgör en del av den antroposofiska medicinen, där både hälsa och sjukdom ses som dynamiska processer i ständig samverkan.

Människan ses varken som sjuk eller frisk utan rör sig mellan hälsa och sjukdom i en ömsesidigt reglerande läkeprocess. I detta skeende arbetar den antroposofiska konstterapeuten för att aktivt mildra ensidigaprocesser och samtidigt väcka de läkande krafterna. Här tas hänsyn till såväl människans individualitet som till hur sjukdoms- och hälsotillståndet yttrar sig. På detta sätt blir den som tar emot konstterapi aktiv och självbestämmande.

Sin etiska grundhållning kan varje människa enbart utveckla ur sig själv. I medvetandet om detta och om moralitetens andliga dimensioner utarbetades dessa riktlinjer av de internationella yrkesförbunden. När en människa lyckas agera adekvat i fullständig sinneshälsa kan en högre och mer mänsklig förmåga visa sig än vad de mest välutformade etiska regler kan föreskriva. De antroposofiska konstterapeuterna strävar efter att handla som skolade och ansvarsfulla människor, som varken är underkastade inre eller yttre tvång. På vägen mot detta mål spelar emellertid dessa riktlinjer en berättigad roll.

För en djupare förståelse av detta hänvisas till Rudolf Steiners "Frihetens filosofi". Här beskriver författaren en utvecklingsväg hos människan, där hon, befriad från såväl naturens tvång som yttre påbud, kan utföra de uppgifter som djupast

å ligger henne. ”Att leva i kärlek till handlandet och låta leva i förståelsen för den främmande viljeaktiviteten är grundmaximen för den fria människan”.

Dessa etiska riktlinjer för de antroposofiska konstterapeuternas verksamhet är utarbetade mot denna bakgrund. De tar hänsyn både till ofullkomligheten hos en människa som är stadd i utveckling och till hennes innersta väsens kärna, där den fria människan kommer till uttryck. I spänningsfältet mellan dessa riktlinjers inverkan på yrkesutövandet och vars och ens individuella förhållningssätt är konstterapeuten verksam.

Riktlinjerna gäller också för de antroposofiska konstterapeuter, som är verksamma inom salutogenes, förebyggande terapier, utbildning, forskning och inom företag

Eftersom begreppen används olika i olika länder använder vi här dubbelbeteckningen patient/klient. Inom ramen för dessa etiska riktlinjer är utgångspunkten den professionalitet konstterapeuterna besitter som sammanbinder områdena konst, terapi och antroposofi.

Allmänt utövande

- Antroposofiska konstterapeuter använder sig av sin kompetens och sitt kunnande för patientens/klientens väl.
- De anpassar terapin efter patientens/klientens individualitet och livssituation.
- De är uppmärksamma på att upprätthålla en hög nivå på sitt personliga och professionella förhållningssätt.
- De bemöter patienten/klienten inom sina ämnesspecifika möjligheter.
- De behandlar all information om patienten/klienten med noggrant hänsynstagande till tystnadsplikten.
- De dokumenterar varje terapitillfälle.
- De upprätthåller och uppdaterar sina professionella kunskaper och förmågor.
- De är noga med att genom sitt personliga förhållningssätt inte skada yrkesgruppens anseende.

Relation till patienten/klienten

Patienten/klienten har rätt till ett gott och respektfullt bemötande och skydd mot ett oprofessionellt och oetiskt förhållningssätt.

Förhållandet till patienten/klienten får inte påverkas av hans/hennes kön, biologiska eller kulturella bakgrund, livsåskådning, sätt att leva, eventuella funktionshinder, politisk åskådning eller social ställning. Antroposofiska konstterapeuter intar en öppen hållning gentemot olika ståndpunkter.

Konstterapeuterna är medvetna om ansvaret för det speciella förtroende och beroende som uppstår i den terapeutiska situationen. De ansvarar för att terapin genomförs på bästa sätt och att det förtroende, som visas dem, upprätthålls.

De förpliktigar sig att avstå från varje form av maktmissbruk och manipulation, exempelvis

- att anse egna värderingar som allmängiltiga normer
- att fortsätta terapin på ekonomiska grunder
- att fortsätta terapin för att patienten/klienten ersätter konstterapeutens egna sociala sammanhang
- att utföra sexuella övergrepp
- att utnyttja ett beroende på politiska, ekonomiska eller andra grunder
- att motta orimligt stora gåvor.

Antroposofiska konstterapeuter är uppmärksamma på det faktum att ett fortsatt beroendeförhållande enligt ovanstående kan finnas kvar också efter att terapin avslutats.

Tystnadsplikt och anonymitet

Antroposofiska konstterapeuter har tystnadsplikt.

Diskretion, tystnadsplikt och anonymitet omfattar:

- information till tredje part utan skriftligt tillstånd från patienten/klienten eller hans/hennes förmyndare, till exempel:
- supervision /handledning och intervision/kollegialt samråd
- täckande dataskydd för patienten/klienten också i det fall terapeuten inte är i stånd att arbeta
- allt offentliggörande och all yrkesmässig dokumentation

Denna tystnadsplikt gäller även i det fall patienten/klienten eller terapeuten avlider.

Inom ramen för forskning eller undervisning, får information, som faller under tystnadsplikten, endast användas om patientens/klientens anonymitet kan garanteras och han/hon eller hans/hennes förmyndare har gett tillstånd.

Patient/klientdokumentation

Antroposofiska konstterapeuter för den enligt lag föreskrivna dokumentationen och skyddar den dokumenterade information, som rör patienten/klienten mot förlust, skadegörelse och otillåten spridning.

När datoriserad dokumentation förekommer måste denna på ett säkert sätt skyddas mot olovlig insyn och förfalskning.

Kommunikation

Antroposofiska konstterapeuter ska se till att kommunikationen med patienten/klienten är tydlig och effektiv även när det krävs, med deras anhöriga under hänsynstagande till tystnadsplikten.

Innan terapin påbörjas informerar konstterapeuter på lämpligt sätt patienten/klienten eller hans/hennes förmyndare om följande:

- terapiform
- tidsplan
- terapiplan
- kostnad och tidsöverenskommelser
- konstterapeutisk bedömning
- möjliga bieffekter och eventuella återfall
- ägande och upphovsrätt till de i terapin tillkomna arbetena /alstren
- rätt till insyn i den förda dokumentationen
- tystnadsplikt och dataskydd
- medgivande om att i förekommande fall använda data och verk i utbildning och forskning
- terapeutens rättigheter och förpliktelser
- patientens/klientens rätt att när som helst avbryta terapin

Vid behov skall den antroposofiska konstterapeuten hänvisa patienten/klienten till en annan terapeut, alternativt andra behandlingsmöjligheter.

Vid behandling av barn eller andra omyndiga personer söker antroposofiska konstterapeuter godkännande av villkoren hos förmyndaren.

Förhållande till tredjepart

Antroposofiska konstterapeuter i förhållande till patientens/klientens samhällsrättsliga, sociala och terapeutiska omgivning:

- De arbetar inom sitt område och övergripande med företrädare för andra yrken på ett jämlikt och respektfullt sätt.
- De förmedlar sina insikter och iakttagelser i samtal med kolleger och samarbetar med dem för patientens/klientens bästa.
- På institutioner och vårdinrättningar stämmer de av sin egen behandling med övriga anställda. Detta gäller även vid patientens/klientens övergång från privat praktik till sjukhus eller omvänt, vid utskrivning och eftervård.
- I arbetslag och tillsammans med andra vårdyrken ansvarar de för den egna verksamheten.

Lojaliteten gentemot den egna patienten/klienten och skyddandet av hans/hennes intressen är det centrala och innebär:

- att förutom hälsofrämjande och förebyggande arbete eftersträvar de samarbete med en läkare.
- att de är införstådda med de rättsliga förutsättningarna för sitt yrkesutövande och följer dem.
- att de har gällande ansvarsförsäkringar.
- att deras marknadsföring är sanningsenlig.
- att de beaktar dessa riktlinjer i sitt lärande både under utbildningen och i sin fortbildning.

Terapeuterna ansvarar även för att praktikanterna arbetar efter dessa riktlinjer.

Praktiken dokumenteras och handleds. Praktikanthandledning och egen handledning är skilda verksamheter.

Egenvård

De antroposofiska konstterapeuterna utvidgar och fördjupar kontinuerligt sina kunskaper, förmågor och prestationer genom att regelbundet aktualisera dem inom sitt specifika område.

De följer den aktuella utvecklingen inom antroposofisk konstterapi och medicin.

De strävar efter att vårda sina egna resurser på ett ansvarsfullt sätt

Det innebär:

- att vårda sin fysiska, själsliga och andliga hälsa, d.v.s. att umgås medvetet med sina egna livskrafter, sitt själstillstånd och sitt tänkande
- att vårda de resurser som ligger i utövandet av den egna konstarten
- att ta vara på den andliga initiativkraft, som kommer ur ett regelbundet arbete med antroposofin. Ur denna källa kan hämtas motivation och terapeutiskt mod.

Antroposofiska konstterapeuter strävar ständigt efter ett fritt handlande, grundat på kunskap och självkänedom, ansvarskänsla, empati och kärlek. Deras handlande kan bara värderas genom den medmänsklighet och den kompetens, med vilket terapeuten möter andra människor i medvetandet om att ständigt vara både lärande och undervisande.

Sammanfattning av rättigheter och skyldigheter

Patienten/klienten har rätt till:

- att få information och ha självbestämmanderätt
- att få en tydlig beskrivning av den konstterapeutiska bedömningen, kostnader för och eventuella bieffekter av terapin
- att kunna avsluta terapin när som helst
- att få insyn i den förda dokumentationen och fritt bestämma om dess framtida användning
- att framföra klagomål

När det gäller barn eller andra omyndiga personer ska terapeuten inhämta tillstånd hos förmyndaren.

Den antroposofiska konstterapeutens skyldigheter:

- vårdande av sin terapeutiska färdighet
- konstnärligt övande inom sin egen konstform
- sörja/ansvara för att få kvalificerad fortbildning
- fortlöpande intervision/supervision
- kollegialt utbyte
- fördjupat studium av antroposofi och facklitteratur
- dokumentation enligt gällande nationell lag
- tystnadsplikt – diskretion gentemot tredje part (dataskydd)
- kvalitetsförbättrande åtgärder
- utförlig information till patienten/klienten om terapiform, tidsrymd, kostnad, behandlingsplan, konstterapeutisk bedömning, möjliga bieffekter och återfall
- konstruktivt bemötande av eventuella klagomål och synpunkter
- bemödande om patientens/klientens välbefinnande och säkerhet.
- professionellt bemötande och respekt för patientens/klientens integritet
- medvetande om patientens/klientens och terapeutens olika roller
- medgivande från förmyndare vid behov
- ansvarskänsla gentemot sig själv och den terapeutiska uppgiften

- att företräda den antroposofiska konstterapi på ett ansvarsfullt sätt
- att omsorgsfullt ta hand om praktikanter
- att skilja på praktikhandledning och egen supervision/handledning
- att värna om kollegialiteten
- att känna till yrkesområdets nationella regler och handla därefter
- att teckna en ansvarsförsäkring för yrket

2012-07-14